

خبرنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دوره جدید، سال اول، شماره نهم، بهمن ۱۳۹۳

به نام خداوند جان و خرد
خداوند نام و خداوند جای
خداوند کیوان و کردان سپهر
ز نام و نشان و گمان برترست
به بینندگان آفریننده را

کزین برتر اندیشه برگزید
خداوند روزی ده رهسپاری
فروزنده ماه و ناپدید و مهر
مکارنده بر شده پیکرست
نبینی مرغان و بیننده را
شاهنامه فردوسی

کتاب بررسی دینکرد ششم شایسته تقدیر شد

کتاب «بررسی دینکرد ششم»، تألیف دکتر مهشید میرفخرایی، استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در سی و دومین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، کتاب شایسته تقدیر معرفی شد. صفحه ۷

رتبه برتر وبسایت پژوهشگاه در رتبه بندی جهانی و بومتریک

وبسایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در آخرین رتبه بندی وبسایت های موسسات و مراکز پژوهشی (بومتریک) - در نسخه جدید ژانویه ۲۰۱۵ - توانست رتبه نخست را به خود اختصاص دهد. صفحه ۵

مراسم سالروز پیروزی انقلاب اسلامی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مراسم خجسته سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سه شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۳ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. صفحه ۲

یوهان فردریش کلوکر الهیدان و دینشناس و نخستین محقق آلمانی حوزه اوستا

یوهان فردریش کلوکر الهی دان آلمانی به سال ۱۷۴۹ در شهر Osterad am harz واقع در جنوب غربی رشته کوه های Harz، دیده به جهان گشود. صفحه ۱۱

به مناسبت دهه مبارک فجر، تفاهم نامه همکاری بین پژوهشگاه نیرو و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی امضا شد

تفاهم نامه همکاری بین پژوهشگاه نیرو و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روز ۲۱ بهمن ۳۹۳۱ به مناسبت دهه مبارک فجر، و به منظور گسترش همکاری های علمی... صفحه ۳

کارکنان و دانشجویان پژوهشگاه از موزه جواهرات بازدید کردند

دانشجویان و کارکنان پژوهشگاه با هماهنگی و برنامه ریزی معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه، روز دوشنبه ۱۳ بهمن ۱۳۹۳، از موزه جواهرات بازدید کردند. صفحه ۱۰

اردوی مشترک معاونت فرهنگی و اجتماعی و پژوهشگاه ادبیات برگزار شد

پژوهشگاه ادبیات با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی، شنبه ۴ بهمن ماه ۱۳۹۳، نشست مشترکی در مجموعه پارک پردیسان برگزار کرد تا ضمن استفاده از محیط طبیعی ... صفحه ۴

تاریخ شفاهی زنان فعال سیاسی و اجتماعی در قبل و بعد از انقلاب اسلامی

حوزه تاریخ نگاری زنان انقلاب مغفول مانده و تاکنون به غیر از محدود خاطرات تک نفره از زنان فعال و سیاسی پیش از انقلاب، به نقش زنان در این عرصه پرداخته نشده است. صفحه ۶

پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و ارتباطات، نشست بررسی رفتارهای کاربران در رسانه های اجتماعی را برگزار کرد

نشست «روش های تحلیل اجتماعی و فرهنگی رفتار کاربران ایرانی رسانه های اجتماعی» سه شنبه یازدهم آذر ۹۳ با حضور دکتر حسین امامی... صفحه ۸

مراسم سالروز پیروزی انقلاب اسلامی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد

قلم و نویسندگان از سوی دیگر، باعث شده نسل سوم و چهارم این کشور به‌درستی انقلاب را آن‌گونه که هست نشناسند و به همین سبب برخی القاء شبهات از سوی کج‌اندیشان موجب می‌شود که تردیدهایی نسبت به اهداف انقلاب اسلامی ایران و شخصیت امام راحل به وجود بیاید.

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با اشاره به شرایط پیش از انقلاب اسلامی گفت: در دوران مختلف به‌ویژه پهلوی دوم وابستگی سیاسی افزایش بسیاری یافته بود و سلطه سفارت انگلیس قبل و سفارت آمریکا بعد از کودتای ۲۸ مرداد به‌گونه‌ای بود که شاه، هیچ‌گونه اختیاری برای تصمیم‌گیری در کشور نداشت.

حجت‌الاسلام انصاری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اینکه امام راحل به شدت مقید به اخلاق و احکام الهی بودند، گفت: اخلاق، گمشده امروز جامعه ماست و اگر در شرایطی که امام راحل قرار داشت ما بودیم معلوم نبود کدام از ما این موارد اخلاقی را رعایت می‌کنیم.

وی بیان داشت: آیا این اخلاق است که در جامعه ما یاران امام راحل شکنجه شدند و زحمت کشیدند اما امروز کار به جایی رسیده که برخی در سن نوه این افراد زبان باز می‌کنند و چشم می‌بندند و هر حرفی دلشان بخواهد می‌زنند، قلم خودشان را به جریان می‌اندازند و هر تهمت و به این افراد می‌زنند، امروز، اخلاق در جامعه ما فرو ریخته است.

معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با بیان اینکه اینجا به عنوان معاون رئیس‌جمهور در دفاع از دولت صحبت نمی‌کنم، گفت: امروز ببینید چه رفتارهای بداخلاقانه‌ای بر دولت تحمیل می‌شود، امروز به جرات می‌گویم اداره کشور از اداره بعد از پایان جنگ به گواهی آمار و مسائل اقتصادی دشوارتر است.

وی افزود: مردم در این شرایط به میدان آمدند و رئیس‌جمهور خود را انتخاب کردند و رئیس‌جمهور و وزرا در حال فداکاری هستند و رزمندگان دوران جنگ، امروز در جبهه سیاسی جانفشانی می‌کنند تا تحریم‌ها برداشته شود اما به جای اینکه برای این عزیزان کف بزنیم جوری حرف می‌زنیم که حرف اسرائیل و دشمن تکرار و پشت دیپلمات‌ها خالی شود.

در پایان این مراسم با حضور دکتر اشرف بروجردی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه و دکتر فروغ پارسا، عضو هیئت علمی پژوهشگاه، از برگزیدگان مسابقه شعر، متن ادبی، خاطره‌نویسی و مقاله‌نویسی تجلیل شد. همچنین معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه با ایجاد غرفه‌ای فرهنگی در خیابان انقلاب (ضلع جنوبی دانشگاه تهران) در راهپیمایی روز ۲۲ بهمن حضور پیدا کرد.

منوچهر صابر مسئول غرفه در گفت‌وگو با روابط عمومی پژوهشگاه پس از اشاره به برنامه‌های دهه فجر امسال پژوهشگاه گفت: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تلاش کرد که امسال محصولات فرهنگی خود

مراسم خجسته سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سه‌شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۳ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد که در آن، دکتر صادق آیینوند، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و حجت‌الاسلام والمسلمین مجید انصاری، معاون پارلمانی رییس‌جمهور به سخنرانی پرداختند.

در آغاز این مراسم، دکتر صادق آیینوند رئیس پژوهشگاه، با تبریک سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی گفت: این انقلاب، انقلاب خود شما بود و شما در آن سهم داشتید و همه کسانی که آن انقلاب را ندیدند اما از ثمرات آن استفاده می‌کنند باید در حفظ و نگهداری آن نقش داشته باشند.

وی افزود: یکی از ثمرات ارزشمند انقلاب اسلامی ایران، این است که خود ایرانیان تصمیم می‌گیرند و دارای عزت هستند. ممکن است این انقلاب، کاستی‌هایی نیز داشته باشد اما ثمراتی که این انقلاب داشت و دارد با کاستی‌هایش قابل مقایسه نیست.

وی با اشاره به اینکه انقلاب اسلامی به ما اتکا و اعتماد بخشید گفت: زمانی که من در سال ۱۳۵۱ وارد دانشگاه و محیط علمی و مبارزاتی شدم، شاهد بودم که نمی‌توانستیم مقطع کارشناسی‌ارشد دایر کنیم. استادان دانشگاه فقط به کارشناسی بسنده می‌کردند و حتی می‌گفتند بحث تربیت دانشجوی دکتری را نکنید چرا که ما نمی‌توانیم دکتر تربیت کنیم و همه را به خارج می‌فرستادند. در واقع به خودمان اتکا و اعتماد نداشتیم اما امروزه به خودمان اعتماد و اتکا داریم.

دکتر آیینوند با استناد به آمارهای منتشرشده در زمینه تولید علم گفت: ما در تولید مقاله علمی، هفدهمین کشور جهان هستیم که ثمره انقلاب و تلاش پژوهشگران است. انقلاب را باید پاس بداریم و ارزش‌هایش را حفظ کنیم و برای رفع کاستی‌هایش بکوشیم.

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، انقلاب اسلامی را حرکت بسیار مهمی در جهان دانست و افزود: انقلاب اسلامی، انقلابی مردمی، ثمربخش، اعتماد آفرین، عزت‌آفرین و نیز استقلال‌بخش بود. به‌ویژه در این پژوهشگاه باید اقتدار علمی خود را نشان دهیم که نشان نیز داده‌ایم. مجلات پژوهشی و مقاله‌های علمی پژوهشگران نشان از فعالیت‌های علمی پژوهشگاه است و امیدوارم خدای تبارک و تعالی ما را کمک کند تا از هر طریق تلاش کنیم تا قدمی برای انقلاب برداریم و در حفظ انقلاب بکوشیم.

در ادامه حجت‌الاسلام انصاری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور، با اشاره به پیروزی انقلاب اسلامی ایران گفت: انقلاب اسلامی ایران با هر زاویه دیدی که مورد بررسی قرار بگیرد اگر نگوییم مهم‌ترین حادثه تحول‌زا در قرن بیستم بود، به‌طور قطع شاخص‌ترین این تحولات در تاریخ است، متأسفانه گذشت زمان از یک سو و کم‌کاری اصحاب رسانه و اصحاب

گزارش برگزاری کرسی‌های مطالعات راهبردی

دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی به منظور توسعه ظرفیت راهبردی در حوزه تصمیم‌سازی، برنامه‌تشکیل کرسی‌های مطالعات راهبردی را طراحی کرده است. این برنامه با مشارکت مستقیم مراکز تحقیقاتی و مطالعاتی کشور و از طریق شناسایی قابلیت‌های موجود و برقراری ارتباطی اثربخش به منظور استفاده از توان کارشناسی و نخبگی آن‌ها شکل می‌گیرد.

دبیرخانه مذکور با آشنایی از سابقه مطالعات امنیت اجتماعی در گروه پژوهشی جامعه و امنیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و در پی تعامل و هماهنگی انجام شده، برگزاری سه کرسی مطالعات راهبردی با عناوین:

- ۱- شاخص‌سازی، سنجش و ارزیابی وضعیت امنیت، به دبیری آقای

محمدعلی مینایی

- ۲- قدرت نرم و جنگ نرم، به دبیری آقای دکتر اصغر افتخاری

- ۳- امنیت اجتماعی، به دبیری آقای دکتر قدیر نصری

به‌عنوان مرکز محور به مرکز مطالعات جامعه و امنیت محول شده است. مرکز مطالعات جامعه و امنیت، تاکنون موفق شده است، شش جلسه کرسی «شاخص‌سازی، سنجش و ارزیابی وضعیت امنیت»، دو جلسه کرسی «قدرت نرم، جنگ نرم» و یک جلسه کرسی «امنیت اجتماعی» را با حضور اعضاء ثابت و مدعو کرسی‌ها برگزار و گزارش آن را به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی ارائه کند.

علاوه بر مسئولیت مستقیم برگزاری سه کرسی مذکور، مدیر مرکز مطالعات جامعه و امنیت و اعضای شورای علمی و راهبری گروه، در دیگر کرسی‌های مطالعاتی که مسئولیت برگزاری آن‌ها بر عهده دیگر نهادها و سازمان‌هاست به‌عنوان عضو ثابت یا مدعو مشارکت دارند.

ارتقاء

دکتر علیرضا میرزاحمد، دانشیار پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به مقام استادی پژوهش ارتقاء یافت. پژوهشگاه این مقام را به ایشان، تبریک می‌گوید.

انتصابات

دکتر صادق آیینه‌وند، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در حکمی دکتر سیدمحمد حسینی بهشتیان را به سمت مسئول سرپرستی پژوهشگاه اخلاق و تربیت منصوب کرد.

را در معرض دید راهپیمایان عزیز قرار دهد تا گامی کوچک، هم در جهت معرفی پژوهشگاه و هم در جهت پاسداشت این روز بزرگ توسط جامعه علمی انجام دهد.

معاون مدیر برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه افزود: پژوهشگاه علوم انسانی با راه‌اندازی غرفه خدمات فرهنگی در مسیر راهپیمایی ۲۲ بهمن، هدایا و بسته‌های فرهنگی میان راهپیمایان توزیع کرد. ضمن آنکه کتب منتشر شده پژوهشگاه نیز مورد بازدید علاقه‌مندان قرار گرفت و تعدادی از آن‌ها به فروش رسید.

وی در پایان با اشاره به استقبال شرکت‌کنندگان راهپیمایی از غرفه پژوهشگاه و بازدید تعدادی از همکاران و دانشجویان پژوهشگاه تصریح کرد: معاونت فرهنگی - اجتماعی با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درازمدت تلاش دارد تا توجه به علوم انسانی کشور عزیزمان از رهگذر علوم انسانی اسلامی هموار شود.

به مناسبت دهه مبارک فجر، تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشگاه نیرو و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی امضا شد

تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشگاه نیرو و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در روز ۲۱ بهمن ۱۳۹۳ به مناسبت دهه مبارک فجر، و به منظور گسترش همکاری‌های علمی، پژوهشی و کاربردی‌سازی علوم انسانی در حوزه صنعت، به امضای دکتر محمدصادق قاضی‌زاده و دکتر صادق آیینه‌وند رئیس‌ان دو پژوهشگاه رسید.

هدف از امضای این تفاهم‌نامه، زمینه‌سازی به منظور استفاده هرچه بیشتر صنعت برق کشور از ظرفیت‌های پژوهشی حوزه علوم انسانی؛ حرکت به سمت هم‌افزایی علمی - تخصصی در سطح ملی و کمک به توسعه علمی کشور و تحقق اهداف سند چشم‌انداز کشور و نقشه جامع علمی کشور؛ تعمیق و گسترش همکاری‌ها و انجام فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی و نیز ارائه خدمات تخصصی مورد نیاز و زمینه‌سازی گسترش ارتباطات فعال و موثر متقابل از طریق نشست‌های مشترک و تبادل نظر لازم است.

همکاری به منظور تربیت دانشجویان دکتری و برگزاری دوره‌های پسادکتری مورد نیاز صنعت برق؛ همکاری در ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی و هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویان در خصوص موضوع‌های تخصصی مورد نیاز صنعت برق؛ همکاری و مشارکت در برگزاری سخنرانی‌ها، میزگردها و همایش‌های مورد توافق طرفین؛ همکاری در زمینه تهیه پیوست‌های فرهنگی برای طرح‌های مختلف صنعت برق کشور؛ برنامه‌ریزی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی و نمایشگاه دستاوردهای علمی و پژوهشی دکتر صادق آیینه‌وند، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در حکمی دکتر سیدمحمد حسینی بهشتیان را به سمت مسئول سرپرستی پژوهشگاه

اردوی مشترک معاونت فرهنگی و اجتماعی و پژوهشکده ادبیات برگزار شد

فکری و مسائل زندگی، الگوهای رفتاری و سبک زندگی، همه می‌تواند با حوزه فرهنگ مرتبط باشد، بنابراین می‌توان از نظرهای دوستان بهره برد تا بدانیم که چگونه می‌توانیم در فرهنگ سازی نقش داشته باشیم. فکر می‌کنم، پژوهشکده ادبیات به خوبی می‌تواند در تعمیم فرهنگی که به عنوان نمادهای جامعه ما شناخته شده است، نقش ایفا کند. ما باید تلاش و کوشش کنیم تا بتوانیم آن را به جامعه عرضه کنیم. حوزه ادبیات هم حوزه‌ای فراگیر است که می‌تواند با تک‌تک واژه‌ها و برنامه‌های کمی برای فرهنگ‌سازی در جامعه باشد. به خصوص در حوزه خرده فرهنگ‌ها، تنوع فرهنگی و تنوع قومی که ما در کشورمان داریم.

دکتر بروجردی با اشاره به مسئولیت‌های گذشته خود، خاطرنشان کرد: در آن دوره، ما به طور دقیق دنبال این بودیم که فرهنگ‌سازی را از طریق فیلم‌های کوتاه، مستند و داستانی انجام دهیم، فیلم‌های کوتاهی از خرده فرهنگ‌های جامعه داشته باشیم و آن‌ها را عرضه بکنیم. اتفاقاً این بحث در آن دوره خیلی موثر بود و استان‌های مختلف، اشتیاق زیادی نشان دادند تا بتوانند نمادهای محلی، قومی و منطقه‌ای خودشان را ارائه کنند.

در ادامه وی به فرهنگ غلط استفاده از واژه‌های غیر فارسی در محاوره‌های عمومی اشاره کرد و اظهار داشت: خود این امر، یک فرهنگ غلط است که در مقابل، پژوهشکده ادبیات می‌تواند کاربرد واژه‌های فارسی را گسترش دهد و به جامعه تفهیم شود که از واژه‌های اصیل فارسی استفاده شود و آن‌ها مبنای گویش محلی و ملی ما باشد و این‌طور نباشد که ما خودمان را در بند واژه‌هایی قرار دهیم که این واژه‌ها با فرهنگ ما، بیگانه است.

در پایان، خانم دکتر بروجردی با اشاره به تصویب حقوق دانشجویی در شورای عالی انقلاب فرهنگی، خواستار آن شد که پژوهشکده ادبیات به عنوان یکی از پژوهشکده‌ها با دانشجویان مرتبط با خود مفاهم داشته و این حقوق را به دانشجویان منتقل کند تا دانشجویان با حقوق خود آشنا شوند.

وی در همین رابطه گفت: این منشور دو نکته شاخص دارد. یکی بحث کرامت انسانی و دیگری بحث قانون‌گرایی است. البته به مسئولیت‌های دانشگاه هم تاکید شده، که دانشگاه موظف است فضای با نشاطی را ایجاد کند. ولی شاخصه‌اش همین کرامت انسانی است. این منشور روی شش موضوع کار می‌کند. حقوق اساسی دانشجوی، حقوق آموزشی و پژوهش دانشجوی، حقوق صنفی و رفاهی، حقوق سیاسی، حقوق فرهنگی و اجتماعی و در نهایت حقوق انضباطی. اگر ملاحظه کنید، می‌بینید که در بعضی موارد، همان رویه‌های قبلی است که شکل دیگری به خودش گرفته بنابراین این باید نقد شود. به نظر من، اساتید و دانشجویان باید حساس شوند و آن را نقد کنند. برای اینکه اگر قرار است دوباره دانشجویی ستاره‌دار داشته باشیم و دانشجویی داشته باشیم که نتواند حرفش را بزند، این با گذشته تفاوتی نمی‌کند. به چه علتی منشور تدوین شده است؟ در حالی که منشور باید جامع

پژوهشکده ادبیات با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی، شنبه ۴ بهمن‌ماه ۱۳۹۳، نشست مشترکی در مجموعه پارک پردیسان برگزار کرد تا ضمن استفاده از محیط طبیعی و بازدید از موزه‌ها، تنوعی در نشست‌های مشترک صورت پذیرد.

یکی از بوستان‌های بزرگ و مشهور تهران، پارک جنگلی پردیسان است که در منطقه ۲ شهرداری تهران قرار دارد (این بوستان که در شمال غربی تهران واقع شده است از سمت شمال به بزرگراه همت و محله شهرک قدس، از شرق به بزرگراه شیخ فضل‌الله نوری، از غرب به مسیل رودخانه پونک (بوستان نهج البلاغه) و از سمت جنوب به بزرگراه حکیم و محله بلوار مرزداران محدود می‌شود). بزرگراه یادگار امام در جهت شمالی / جنوبی، این بوستان را به دو بخش تقسیم می‌کند که به وسیله دو پل به هم راه دارد. از امکانات این بوستان می‌توان به موزه تنوع زیستی، موزه آب، و باغ وحش اشاره کرد. در موزه تنوع زیستی، انواع حیوانات و حشرات تاکسیدرمی شده وجود دارد.

طبق برنامه از پیش تعیین شده، پس از حضور چند دقیقه‌ای در سالن سرو پارک پردیسان و نیم ساعت پیاده‌روی، بازدید از باغ وحش صورت گرفت و سپس همکاران، توسط مدیر پارک به محل موزه آب راهنمایی شدند. پس از موزه آب، به موزه تنوع زیستی رفته و از آنجا نیز بازدید به عمل آمد. در انتهای این پیاده‌روی و بازدید از موزه‌ها، نشست مشترک پژوهشکده ادبیات با معاونت فرهنگی و اجتماعی برگزار شد. خانم دکتر اشرف بروجردی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشکده در این نشست اظهار داشت: نیازمند تعامل بیشتر پژوهشکده‌ها با معاونت فرهنگی و اجتماعی هستیم.

وی به برنامه‌های مشترک گذشته اشاره کرده و گفت: اولین تعاملی که با پژوهشکده ادبیات داشتیم، برگزاری نقد ادبی، بعد از سفر برخی از همکاران و اعضای هیئت علمی به استان گلستان بود که به عقد تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های این استان منجر شد. سپس با همکاری یکدیگر، نشست «بزرگداشت مرحوم سیمین بهبهانی» را برگزار کردیم. از جمله برنامه‌های دیگر، پخش فیلم مستندی از زندگی آقای مرادی کرمانی با حضور خود ایشان بود که خانم دکتر شریفی‌نسب و خانم دکتر حیاتی، فیلم را مورد بحث و بررسی قرار دادند و سپس نحوه تعامل آقای مرادی کرمانی با قصبه‌هایش ارزیابی شد.

دکتر بروجردی در ادامه گفت: ما در آینده در نظر داریم که کانون فیلم راه‌اندازی کنیم تا افراد بتوانند در کنار کتاب، بعضی از فیلم‌هایی که می‌تواند اثرگذار باشد را دریافت و تماشا کنند.

وی با تاکید بر اینکه معاونت فرهنگی و اجتماعی، معاونتی جدید در مجموعه پژوهشگاه است، اظهار داشت: البته موضوع این معاونت، جدید نیست؛ یعنی موضوع فرهنگی و اجتماعی، دغدغه همه ماست و از ریز و درشت مسائل

و کامل باشد. فکر می‌کنم اگر دوستان این موارد را برای دانشجو به بحث بگذارند، مفید خواهد بود.

در ادامه دکتر زهرا پارساپور، مدیر پژوهشکده ادبیات، از همراهی همکاران در این نشست سپاس‌گزاری و اظهار امیدواری کرد: در این فضای جدیدی که تجربه می‌شود، فضای روحی و فکری نوینی ایجاد شود. وی همچنین از همراهی و همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی برای برگزاری چنین برنامه‌هایی سپاس‌گزاری کرد.

دکتر پارساپور در ادامه بیان کرد: از همان ابتدای مسئولیت خانم دکتر بروجردی، برای ما ارتباط با معاونت فرهنگی بسیار مهم بود، چرا که پیوند با معاونت فرهنگی، پیوند با فرهنگ و اجتماع است. در غیر این صورت، کارهای ما در پژوهشکده محدود و خلاصه می‌شود.

وی ادامه داد، امیدوارم این برنامه، انگیزه‌ای برای سایر پژوهشکده‌ها نیز ایجاد کند. ما امیدواریم در برنامه‌های آتی، در این گونه پوشش فرهنگی و علمی فعالیت بیشتری داشته باشیم، ضمن اینکه باید فعالیت‌های تفریحی خارج از چارچوب رسمی هم داشته باشیم؛ چرا که باید بتوانیم رابطه‌ای دوستانه، صمیمانه و احساسی برقرار کنیم. آنچه کمک می‌کند تا پژوهشکده

در برنامه‌های علمی خود هم پیش رود، همین صمیمیت است. او رفتن به اردو را یک توجه زیست‌محیطی هم دانست و تأکید کرد: باید از این به بعد آثار ادبی را هم با این دغدغه مطالعه کنیم. حتی اگر آثار افلاطون دوباره مطالعه شود، مشخص می‌شود این شخصیت که دغدغه‌های فکری، فلسفی و ... دارد، در آن دوره توجه دارد که خدمت‌رسانی زمین به بشر دائمی نخواهد بود و یک جایی زمین صدایش درمی‌آید. متأسفانه انسان خیلی دیر این صدا را شنید و در نیمه اول قرن نوزدهم بود که نهضت‌های سبز به راه افتاد و در شاخه‌های مختلف علوم انسانی مطرح شد.

وی افزود: در همان دوره، به‌عنوان یک علم بین‌رشته‌ای میان تاریخ و جغرافیا، معماری و فلسفه شکل گرفت اما در ادبیات، دیرتر اتفاق افتاد. در غرب هم، در اواخر قرن ۲۰، به ادبیات محیط زیست توجه شد، ولی رشته بسیار جالبی است و این باعث می‌شود که نقدهای ما که همیشه انسان محور بود، الان یک مقدار بوم‌محور و جهان‌محور شود. بحث اخلاق زیست‌محیطی الان در جهان بیشتر از ایران شناخته شده است.

رتبه برتر وب‌سایت پژوهشگاه در رتبه‌بندی جهانی وب‌متریک؛ برای دومین بار پیاپی، رتبه نخست در ایران / سوم در خاورمیانه

وب‌سایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در آخرین رتبه‌بندی وب‌سایت‌های موسسات و مراکز پژوهشی (وب‌متریک) - در نسخه جدید ژانویه ۲۰۱۵ - توانست رتبه نخست را به خود اختصاص دهد.

در آخرین رتبه‌بندی انجام شده توسط گروه پژوهشی سنجه‌های مجازی CSIC، وب‌سایت پژوهشگاه علوم انسانی که سال گذشته در رده ۵۹۱ دنیا قرار داشت با ۱۲۶ پله صعود به جایگاه ۴۶۵ صعود کرد و در میان مراکز و موسسات پژوهشی کشورهای خاورمیانه نیز در رده سوم ایستاده است.

پس از وب‌سایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛ وب‌سایت مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم فناوری در جایگاه دوم و وب‌سایت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات (ایرنداک) در جایگاه سوم قرار گرفت. در این رتبه‌بندی مراکز پژوهشی و دانشگاهی جهان بر اساس شاخص‌های سنجه وب‌دامنه‌های اینترنتی مؤسسات، تعهد مؤسسات به انتشارات وب‌محور و ابتکارهای آن‌ها برای دسترسی آزاد مورد بررسی قرار می‌گیرد. این ارزیابی توسط گروه پژوهشی سنجه‌های مجازی CSIC - یکی از بزرگترین سازمان‌های عمومی پژوهشی اسپانیا و مرکز اطلاعات و مدارک علمی وابسته به شورای پژوهش ملی اسپانیا (CINDOC) - صورت می‌گیرد؛ این گروه یک واحد پژوهشی است که به عنوان ناظر فعالیت‌های پژوهشی و دانشگاهی، روی وب عمل می‌کند و هر سال در ماه ژانویه و جولای این سایت به رتبه‌بندی مراکز پژوهش و دانشگاهی در سراسر جهان اقدام می‌کند که رتبه‌بندی کنونی، نخستین ویرایش منتشر شده در وب‌متریک است.

این ارزیابی از سال ۲۰۰۴ شروع شده است و مبتنی بر شاخص‌های ترکیبی‌ای چون دسترسی‌پذیری و محتوای منتشرشده روی وب است.

دوفصل‌نامه علمی - پژوهشی پژوهش‌نامه زنان منتشر شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دهمین شماره از دوفصل‌نامه علمی - پژوهشی پژوهش‌نامه زنان (سال پنجم، پاییز و زمستان ۱۳۹۳) را منتشر کرد.

در این شماره که مدیر مسئول آن، دکتر مریم صانع‌پور و سردبیر آن دکتر محمدرضا جوادی یگانه است مقاله‌های تحلیل محتوای موضوعی مقالات علمی - پژوهشی «حوزه زن و خانواده» نوشته آمنه بختیاری، فاطمه بدوی، مریم‌السادات هاشمی فشارکی، و بهاره نصیری؛ بررسی و تبیین جایگاه زن در روایات نجیب الکیلانی نوشته کبری خسروی؛ مردسالاری اسطوره‌های یونان باستان و تأثیر آن در عصر روشنگری اروپا نوشته مریم صانع‌پور؛ زن به مثابه سوژه شناسا (تحلیلی از سینمای اصغر فرهادی) نوشته فردین علیخواه، احسان باباتبار، و امین نباتی شغل؛ بررسی سطح توسعه بازار کار به تفکیک جنسیت در ایران نوشته محمدعلی فیض‌پور، گلسا صالحی فیروزآبادی، و بابک دهموبد؛ الگوی سنتی ساختار قدرت در برخی خانواده‌های ایرانی نوشته سیدیوک محمدی؛ بررسی تطبیقی تصویر زن در ادب فارسی و نگاره‌های ایرانی نوشته سیده راضیه یاسینی به چاپ رسیده است.

تاریخ شفاهی زنان فعال سیاسی و اجتماعی در قبل و بعد از انقلاب اسلامی (۱۳۸۵-۱۳۴۲)

فائزه توکلی^۱

حوزه تاریخ‌نگاری زنان انقلاب مغفول مانده و تاکنون به غیر از محدود خاطرات تک نفره از زنان فعال و سیاسی پیش از انقلاب، به نقش زنان در این عرصه پرداخته نشده است. تاریخ‌نگاری ما اساساً تاریخ‌نگاری طبقات حاکم و بالادستان بوده است، اما حوزه پژوهشی تاریخ شفاهی با رویکرد ثبت و ضبط تاریخ طبقات اجتماعی و توده‌های مردم به‌ویژه زنان، روحانیان، کارگران و .. عرصه جدیدی را در پژوهش‌های تاریخی معاصر به‌ویژه تاریخ انقلاب گشوده است. طرح تاریخ شفاهی زنان مبارز در انقلاب اسلامی ایران از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۸۹ در موسسه نشر آثار امام خمینی (ره) به اجرا درآمد. هدف از این طرح، ثبت و ضبط تاریخ شفاهی برخی زنان مبارز و سیاسی قبل از انقلاب و زنان فعال در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی، بعد از انقلاب اسلامی بود. در این طرح، در دو مرحله با بیش از سی نفر از زنان مصاحبه شد که برخی زندانی سیاسی بودند و برخی در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی، فعالیت‌های درخور و شایسته‌ای انجام داده بودند. حاصل این گفت‌وگوها، تدوین تاریخ شفاهی زنان سیاسی و مبارز قبل از انقلاب (مرحله اول) در پانصد صفحه است که در دست چاپ است. مرحله دوم طرح، شامل مصاحبه با بیست نفر از زنان فعال سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است که در دوره بعد از انقلاب اسلامی در عرصه‌های گوناگون مسئولیت داشتند و در آرشيو موسسه نگهداری می‌شود. در زیر گزارشی کوتاه از مصاحبه‌ها آمده است.

ضبط و تدوین تاریخ شفاهی زنان در عرصه تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی از اهمیت خاصی برخوردار است. حوزه تاریخ‌نگاری زنان بسیار ضعیف است و گواه آن، آمار کتاب‌های خروجی خاطرات شفاهی مردان مبارز در برابر تعداد اندک

کتاب‌های خاطرات زنان است. اگر چه تعداد زنان مبارز کمتر از مردان بوده است اما فهرست تعداد چشم‌گیری از آنان که در حدود ۶۰۰ - ۵۰۰ نفر هستند، همراه با عکس در زندان کمیته مشترک به چشم می‌خورد که گوشه کوچکی از نقش زنان سیاسی و مبارز است، بنابراین، تدوین تاریخ شفاهی زنان، می‌تواند گواهی بر تاریخ‌نگاری زنان پیشرویی باشد که در عرصه‌های گوناگون در دوران قبل و بعد از انقلاب، در رشد و شکوفایی آن تلاش کردند.

در مرحله اول طرح، با ده نفر از خانم‌های سیاسی و زندانی مصاحبه و کتابی در ۵۰۰ صفحه تدوین شد. نخستین مصاحبه با سرکار خانم منظر خیر بود. وی از معلمان مدرسه رفاه بود که در سال ۱۳۵۲ دستگیر و به زندان افتاده بود. شرح با وقار وی و سوز و گدازش از دوره حبس، بسیار خواندنی است؛ اما آنچه در این طرح از دیدگاه اینجانب به‌واسطه شرایط زنان بسیار اهمیت داشت، فرآیند رشد و نمو شخصیتی خانم‌ها همچنین فرآیند شکل‌گیری شخصیت سیاسی و اجتماعی آنان بود؛ بنابراین، ویژگی‌های خانوادگی و شرایط اجتماعی آنان از لحاظ تاریخ‌نگاری زنان و الگوبرداری نسل کنونی از چنین شخصیت‌هایی، بسیار اهمیت دارد.

سرکار خانم سوسن حداد عادل، از شاگردان مدرسه رفاه را خانم خیر معرفی کرد. وی در حالی که بیش از ۱۴ سال نداشت به زندان افتاد و شرح حال وی به‌عنوان دانش‌آموز آن دوران و به‌ویژه توضیحات وی درباره مدرسه رفاه و شیوه تدریس معلمان در این مصاحبه بسیار اهمیت دارد.

سرکار خانم رضوانه دباغ، یار مدرسه خانم حداد عادل بود که با همکاری هم‌دیگر، در مدرسه، فعالیت سیاسی داشتند و تحمل دوره زجر و شکنجه در زندان به قدری بر روح و جسمشان مشهود بود

که در شرایط کنونی نیز بار شکنجه‌های آن دوره بر جسمشان سنگینی می‌کرد. نفر چهارم را توسط مؤسسه معرفی کرد که سرکار خانم سرور طلیعه (یزدی) بود. وی اولین زنی بود که در نوفل لوشاتو نزد امام خمینی (ره) رفته و مسئولیت مراقبت از ایشان را به عهده گرفته بود. او که از نظر سنی از تمامی راپیان مسن‌تر است، از مبارزان دوران مصدق و از خانواده حسن رشیدی، بنیان‌گذار مدارس در ایران است. همسر و پدر مبارز وی در شکل‌گیری شخصیت او بسیار مؤثر بود، چنانکه پدرشان در دوره رضاه شاه، از مبارزان علیه رژیم بود و همسرشان نیز به‌واسطه فشار دربار محمدرضا شاه، به خارج کشور (امریکا) رفته و از بنیان‌گذاران انجمن‌های اسلامی و از فعالان سیاسی بودند. شرح حال خانوادگی و مبارزاتی این خانم نیز بسیار جالب است.

نفر بعد، خانم اشرف منتظری، یار مبارزاتی شهید محمد منتظری بود. وی از ۱۲ سالگی همراه برادر علیه رژیم در چاپ و بخش اعلامیه و ورود و خروج مدارک و اسناد مبارزان به خارج کشور بسیار فعال بودند. خانم فاطمه میری (معادیخواه) دوست و یار صمیمی اشرف منتظری، اسوه همسر و یار مبارز و با طاقتی است که مصائب همسر مبارزش را سال‌ها تحمل کرد و پس از تحول شخصیتی، به جرگه مبارزان وارد شد.

خانم عالیه امام‌زاده از گروه منصورون و خاله شهید جهان‌آرا، یکی از زنان سیاسی است که حدود ۲ سال زندگی مخفی داشت. وی آخرین زندانی زندان قصر بود که از زندان رهایی یافت. سرکار خانم ثریا مکنون، از زنان فعال فرهنگی و از بنیان‌گذاران انجمن‌های اسلامی دانشگاهیان در اوایل انقلاب بود که همسر وی در اوایل انقلاب به دست منافقین شهید شد. وی از بنیان‌گذاران رشته مطالعات زنان در دانشگاه الزهراست. سرکار خانم اشرف بروجدی نیز از دانشجویان فعال دانشگاه

اصفهان و همسر مهندس معتمدزاده از شهدای حادثه انفجار حزب جمهوری اسلامی در هفتم تیر و از زنان فعال سیاسی پس از انقلاب است.

سرکار خانم ملک طباطبایی همسر مرحوم مهدی بازرگان، رئیس دولت موقت انقلاب نیز یکی از گزینه‌های مورد نظر برای مصاحبه بود که به علت کسالت وی، با سرکار خانم فرشته بازرگان، دختر مهدی بازرگان و ملک طباطبایی گفت‌وگو شد که او خاطرات خانوادگی جالبی بیان کرد. به گفته فرشته بازرگان، ملک طباطبایی، اولین زنی بود که گزارش ورود امام خمینی (ره) به فرودگاه مهرآباد را به زبان انگلیسی به کل دنیا اعلان کرد. در مرحله دوم طرح، با حدود بیست نفر از خانم‌ها مصاحبه شد که در این مرحله، هدف، تنها مصاحبه با خانم‌هایی بود که پس از انقلاب در عرصه‌های فرهنگی سیاسی و اجتماعی فعالیت داشتند.

در زیر فقط به اسامی آن‌ها اشاره می‌شود:

● سرکار خانم نفیسه فیاض‌بخش (کم‌سن‌ترین نماینده مجلس در دوره چهارم)؛

● سرکار خانم ربابه رفیعی (همسر شهید فیاض‌بخش)؛

● خانم سیمین‌دخت وحیدی (بانوی فرهنگ)؛

● خانم فاطمه راکعی (از شاعران انقلاب)؛

● خانم زهرا میرخانی (زندانی سیاسی)؛

● خانم اختر رودباری (زندانی سیاسی)؛

● خانم زهرا جزایری (زندانی سیاسی)؛

● خانم معصومه جزایری (زندانی سیاسی)؛

● خانم معصومه خدنگ (همسر آقای دکتر رضایی)؛

● خانم زهره صفاتی (بانوی مجتهده)؛

● خانم مقدسی (استاد حوزه مشهد)؛

● خانم زهرا شجاعی (مشاور رئیس‌جمهور خاتمی)؛

● خانم اعظم نوری (از مدیران ارشاد)؛

● خانم اسماعیل نظری (زندانی سیاسی)؛

● خانم فرنگیس قاسمی (زندانی سیاسی)؛

● خانم سهیلا جلودارزاده (نماینده مجلس)؛

● خانم پروین سلیمی (زندانی سیاسی)؛

● خانم معصومه ابتکار (بانوی قهرمان زمین)؛

● خانم ملوک‌السادات بهشتی (دختر بزرگ مرحوم شهید بهشتی).

گفتنی است، به لحاظ تاریخ‌نگاری زنان، مراکز تاریخ شفاهی باید از تاریخ شفاهی زنان غیر مسلمان نیز، حمایت کنند تا این‌گونه خاطرات در خارج از کشور چاپ و توزیع نشود. به‌طور اعم، تاریخ شفاهی زنان، بهتر است در سطوح گسترده کشوری، استانی و منطقه‌ای انجام گیرد تا نقش زنان درباره انقلاب اسلامی، برای تاریخ‌نگاری تکمیل‌کننده باشد. با هدف تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی، تحقیقات موضوع‌محور در مصاحبه‌ها و استفاده از تطبیق روایت‌ها بسیار اهمیت دارد، بنابراین در ارائه طرح‌های تاریخ شفاهی به غیر از خاطرات و روایت زندگی انسان‌ها، تحقیقات موضوعی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد.

دکتر موسی نجفی، گواهی درجه یک کرسی موفق را کسب کرد

دکتر موسی نجفی، رئیس پژوهشکده اندیشه سیاسی و تمدن اسلامی پژوهشگاه، «گواهی درجه یک کرسی موفق» را به مناسبت ارائه نظریه «تکوین و هویت ملی ایرانیان» و دفاع موفق در فرایند اجلاس‌های تشکیل شده در حضور داوران و نخبگان علمی حاضر در آن، کسب کرد.

دو عضو شورای بررسی متون جزو بیست نظریه پرداز برتر کشور شدند

دکتر غلامعلی افروز، رئیس گروه روان‌شناسی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی و هیئت علمی دانشکده روان‌شناسی دانشگاه تهران با نظریه «نگاهی دوباره به برنامه آموزش متوسطه در نظام تعلیم و تربیت کشور، ضرورت یک تحول بایسته» و دکتر سید سعید زاهد زاهدانی عضو گروه علوم اجتماعی و روش‌شناسی علوم انسانی اسلامی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی و هیئت علمی دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی دانشگاه شیراز با نظریه «جنبش‌های اجتماعی؛ متأثر از رابطه سه‌بعدی فرد-جمع-رابطه»

به عنوان نظریه‌پردازان برتر کشور انتخاب شدند

نظریات این دو استاد از شورا در «همایش ملی کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره» به جامعه علمی کشور معرفی شد. طبق این گزارش، هدف از برپایی این همایش، بررسی عملکرد ده ساله هیئت حمایت، چالش‌های پیش روی و راه‌کارهای توسعه و ارتقا کرسی‌ها و نیز اعطای سند ملی کرسی موفق به صاحبان نظریه‌ها و نظریه‌های دفاع شده با حضور مقامات کشوری، اندیشمندان و استادان دانشگاهی و حوزوی در قلمرو علوم انسانی و معارف دینی و هنر، مدیران گروه‌های علمی مرتبط در دانشگاه‌ها، اعضای پیوسته کرسی‌ها و جمعی از مسئولان دانشگاه‌های بزرگ و حوزه‌های علمیه است.

کتاب بررسی دینکرد ششم شایسته تقدیر شد

کتاب «بررسی دینکرد ششم»، تألیف دکتر مهشید میرفخرایی، استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در سی‌ودومین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، کتاب شایسته تقدیر معرفی شد. دو کتاب چاپ‌شده دیگر از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با نام «امنیت اجتماعی شده، رویکرد اسلامی» به قلم دکتر اصغر افتخاری و همچنین کتاب «درآمدی بر زبان بلخی» نوشته دکتر محمود جعفری‌دهقی، کاندیدای دریافت جایزه کتاب سال ۱۳۹۳ شده بودند.

پژوهشکده مطالعات فرهنگی و ارتباطات، نشست بررسی رفتارهای کاربران در رسانه‌های اجتماعی را برگزار کرد

نشست «روش‌های تحلیل اجتماعی و فرهنگی رفتار کاربران ایرانی رسانه‌های اجتماعی» سه‌شنبه یازدهم آذر ۹۳ با حضور دکتر حسین امامی، علی‌اکبر اکبری تبار و ابراهیم اسکندری پور در پژوهشگاه علوم انسانی برگزار شد، همچنین دکتر محمود کریمی علوی، دبیری این نشست را بر عهده داشت.

در این نشست موضوعاتی چون گونه‌شناسی کاربران خارجی شبکه‌های اجتماعی توسط ابراهیم اسکندری پور، بررسی دغدغه‌ها و خلاءهای موجود در حوزه شبکه‌های اجتماعی توسط علی‌اکبر اکبری تبار و شخصیت‌شناسی کاربران ایرانی و بررسی روش‌های جدید تحقیق در شبکه‌های اجتماعی توسط دکتر حسین امامی ارائه شد. در ابتدای نشست دکتر محمود کریمی علوی، دبیر نشست به توضیح اهمیت اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی پرداخت و با اشاره به استفاده روزافزون کاربران، بر لزوم مطالعه این شبکه‌ها تاکید کرد.

در ادامه، ابراهیم اسکندری پور، پژوهشگر شبکه‌های اجتماعی، با اشاره به تفاوت تحقیقات انجام شده در جهان و ایران، بر این نکته تاکید کرد که ایران از نظر انجام دادن این تحقیقات، ضعیف است. وی سپس به توصیف چند نمونه از تحقیقات انجام شده در آمریکا اشاره کرد که به تحلیل کاربران و نوع‌شناسی آنها پرداخته‌اند.

او در ابتدا، دسته‌بندی هفت‌گانه کاربران آمریکایی را با تاکید بر شبکه‌های اجتماعی فیسبوک، توئیتر، لینکدین و مای‌اسپیس ارائه کرد و گفت: کاربران در این تحقیق، به کاربران فعال و غیر فعال تقسیم می‌شوند. چهار گروه کاربران فعال در شبکه‌های اجتماعی عبارت‌اند از کاربران ماهر، کاربران فراغتی، کاربران به دنبال سرگرمی و کاربران تجاری. سه گروه کاربران اینترنتی غیر فعال در شبکه‌های اجتماعی را نیز کاربران پر مشغله، کاربران نگران و کاربران بدبین تشکیل می‌دهند.

او در ادامه به تشریح ویژگی‌های این دسته پرداخت و سپس دسته‌بندی کاربران گوگل پلاس را بر اساس مشاهدات رندی میلانوواچ ارائه کرد و افزود: بر اساس این تحقیق، کاربران گوگل پلاس به فرا درگیران، شبح‌ها، تقلبی‌ها، وسواسی‌ها، کم‌دین‌ها، نقل‌قول‌کنندگان سریالی، تابیدکنندگان و انسان‌های واقعی تقسیم می‌شوند.

این دانشجوی دکترای مدیریت رسانه در ادامه نردبان کاربران رسانه‌های اجتماعی را که گروه تحقیقاتی فورستر پیشنهاد داده است، معرفی کرد که از تولیدکنندگان (Creators)، منتقدان (Critics)، گردآورندگان (Collectors)، پیوستگان (Joiners)، تماشاگران (Spectators) و غیر فعالان (Inactives) تشکیل می‌شود.

اسکندری پور در پایان، قانون ۹۰-۹-۱ در شبکه‌های اجتماعی را معرفی کرد و گفت: این قانون می‌گوید که ۹۰ درصد کاربران، غیر فعال و در کمین هستند، ۹ درصد از کاربران، گهگاه در این شبکه‌ها مشارکت می‌کنند و تنها یک درصد کاربران هستند که مشارکت زیاد دارند. در سوی مقابل، ۹۰ درصد پست‌ها در این شبکه‌ها توسط یک درصد از کاربران و ۱۰ درصد آنها توسط ۹ درصد باقی‌مانده کاربران تولید می‌شود و ۹۰ درصد کاربران نیز هیچ تولید محتوایی ندارند.

در ادامه علی‌اکبر اکبری تبار، دانشجوی دکتری سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی رفاه اجتماعی، به دغدغه‌ها و کمبودهای موجود در این حوزه پرداخت و به برخی از تحقیقات انجام شده در حوزه شبکه‌های اجتماعی توسط موسسه تحقیقات اینترنت (پیو)، از جمله پروژه زندگی آمریکایی اشاره کرد و گفت: تمامی این تحقیقات به صورت رایگان در اینترنت وجود دارد، تحقیقاتی که حاصل چندین سال پژوهش و مطالعه است و به راحتی به دست نیامده است. این درحالی است که ما در کشورمان از کمترین داده‌ها درباره کاربران بی‌بهره‌ایم و نهادهایی هم که برای انجام این کارها تشکیل شده‌اند، چنین دغدغه‌هایی ندارند.

اکبری تبار افزود: پیشنهاد من به مراکز مختلف این است که در انجام تحقیقات، از این روش‌های طولی استفاده کنند و داده‌های جمع‌آوری شده را برای تحلیل‌های ثانویه در اختیار محققان قرار دهند.

در ادامه این نشست، دکتر حسین امامی با توصیف شخصیت کاربران ایرانی شبکه‌های اجتماعی، به معرفی دو روش تحقیق جدید در این شبکه‌ها پرداخت. او با اشاره به آمار کاربران ایرانی در اینترنت، این عدد را نزدیک به ۴۵ میلیون نفر دانست، در حالی که این رقم در سال ۲۰۰۰ میلادی در ایران نزدیک به ۲۵۰ هزار نفر بوده است. وی این رشد را دلیل اهمیت مطالعه و تحلیل فضای مجازی دانست و به نقل از دکتر سعیدرضا عاملی گفت: اصلاً ممکن است آن فضایی که ما مجازی می‌دانیم فضای واقعی باشد، اما به دلیل عدم شناخت، آن را مجازی می‌نامیم.

دکتر امامی در ادامه توضیح داد: تنها، حدود هشت درصد از محتوای اینترنت به زبان فارسی تولید می‌شود و این جای تامل دارد.

این استاد دانشگاه در توصیف شخصیت‌های متفاوت کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی بیان کرد: با انجام تحقیقات مختلف، به ۱۳ شخصیت پی برده‌ام. این شخصیت‌ها عبارت‌اند از روح سرگردان که بیشتر ناظر و مشاهده‌گر است و هیچ اثری از حضورشان دیده نمی‌شود، تازه‌وارد هستند و چند اکانت دارند. شخصیت بعدی طوطی‌ها هستند. طوطی‌ها از خودشان حرفی ندارند و فقط جملات بزرگان را نقل می‌کنند.

وی افزود: شخصیت دیگر، خودشیفته‌ها هستند که عکس‌های زیاد در پیگورهای مختلف از خود منتشر می‌کنند، دائماً آواتار خود را عوض

تبریک

جناب آقای دکتر شهرام یوسفی فر، عضو محترم هیئت علمی پژوهشگاه

دریافت جایزه جشنواره فارابی به مناسبت برگزیده شدن کتاب، مناسبات شهر و شهر نشینی در دوره سلجوقیان در هفتمین جشنواره فارابی را به شما تبریک می‌گوییم.

جناب آقای دکتر هادی وکیلی، مدیر گروه محترم حکمت اسلامی معاصر پژوهشگاه

کسب عنوان رتبه نخست مقاله در نخستین جشنواره تجلیل از پژوهشگران حوزه اندیشه‌های امام خمینی (ره) را به شما تبریک می‌گوییم.

دوره تئوری و عملی آموزش خاموش کردن آتش و استفاده از خاموش کننده‌های دستی برگزار شد

دوره تئوری و عملی آموزش خاموش کردن آتش و استفاده از خاموش کننده‌های دستی، ۷ بهمن ۱۳۹۳، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

در این جلسه مهندس جواهری، کارشناس فنی پژوهشگاه، مواردی همچون مفهوم مثلث آتش، نحوه ورود به محوطه آتش سوزی و باید‌ها و نبایدهای آن، روش حمل مصدوم، احیاء و کمک‌های اولیه، معرفی انواع خاموش کننده‌ها و نحوه کار با آن‌ها به کارکنان بخش‌های انتظامات، کتابخانه‌ها، خدمات فنی، خدمات عمومی، پیمانکاران تاسیسات و دیگر علاقه‌مندان را آموزش داد.

فصلنامه علمی - پژوهشی حکمت معاصر منتشر شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چهاردهمین شماره فصلنامه علمی - پژوهشی حکمت معاصر (زمستان ۹۳) را منتشر کرد. در این شماره، مقاله‌های رابطه نفس و بدن در دیدگاه حکیم مؤسس آقاعلی مدرس نوشته محمدرضا ارشادی‌نیا؛ نقدی بر واقع سلبی و برخی نظریه‌های ثبوت؛ مشکل تسلسل، نوشته مهدی اسدی؛ مطالعه تطبیقی تبیین فلسفی نظریه وحدت شخصیه وجود از دیدگاه محقق دونانی و صدرالمتألهین نوشته باقر حسین لو و حامد ناجی؛ بررسی و تحلیل نوشته غلامحسین خدری؛ نقد و بررسی نظریه وحدت شخصی وجود (با رویکرد کلامی - فلسفی) نوشته طاهره صاحب‌الزمانی؛ ذهنی بودن زمان در فلسفه ملاصدار نوشته سیدعلی علم‌الهدی؛ تبیین آثار بساطت وجود و تشکیک مراتب آن بر کیفیت صفات الهی از منظر صدرالمتألهین نوشته محمدحسین وفائیان و قاسمعلی کوچنانی منتشر شده است.

می‌کنند و خود را اهل کتاب نشان می‌دهند. عاطل و باطل‌ها گروهی دیگر از کاربران هستند که معتاد شبکه‌اند، چند پروفایل دارند، ساکت و آرام هستند و علاقه‌مند کمک به مردم. کاربران نقاب‌دار هم آدم‌های ضد اجتماعی هستند که اسم و عکس مستعار و هویت دوم دارند. گروه بعدی خنثی‌ها هستند که بیشتر فالوئر هستند، فالو و لایک می‌کنند، ری‌توییت می‌کنند و در کل تولیدکننده محتوا به شمار نمی‌آیند. شخصیت بعدی، کاربر یاوه‌گوست که وراج‌اند، از صبح که بیدار می‌شوند از ترافیک و آب‌وهوا و خیابان و محیط کار و چیزهایی از این دست حرف می‌زنند. شخصیت خبررسان هم در این فضا داریم، آنان کسانی هستند که علاقه‌مندند اولین افرادی باشند که اخبار جدید را به دیگران اطلاع می‌دهند. شخصیت بعدی رهبران هستند که درباره موضوعات مختلف از سایر کاربران سوال می‌کنند و نظرشان را جویا می‌شوند. منتقد ثابت یکی دیگر از انواع شخصیت‌های کاربران است که بدبین است و در زجر دادن دیگران تخصص دارد. برخی کاربران نیز دمدمی مزاج‌اند، رنگ عوض می‌کنند، در حالی که ممکن است در یک بحث نسبت به موضوعی ابراز مخالفت کنند، در جایی دیگر همان موضوع را تأیید می‌کنند، مشارکت فعال دارند و متخصص کامنت دادن هستند.

شخصیت دیگر معلم و مربی است. اینها بیشتر، عکس‌های گروهی منتشر می‌کنند، نکته‌های آموزشی پست می‌کنند، گرم، مهربان و با وجدان‌اند، حس خوبی دارند. آخرین شخصیت موجود در این شبکه‌ها، جوانمرد اجتماعی است که جدی ولی آرام، قابل اعتماد و متفکر هستند و مطالب سازمان‌یافته منتشر می‌کنند.

این استاد دانشگاه در ادامه به معرفی دو روش جدید تحقیق برای انجام پژوهش در شبکه‌های اجتماعی پرداخت. او استفاده از پرسش‌نامه را به دلیل اعتبار پایین، روشی دانست که می‌تواند نتایج ناخواسته به بار آورد.

او گفت: روش دوم تحلیل کلیک‌استریم است و به فرآیند جمع‌آوری، تحلیل و گزارش داده‌های متراکم می‌پردازد که درباره این است که بازدید کننده چه صفحاتی را و به چه ترتیبی بازدید می‌کند. در این روش، شما هر کلیک کاربر را می‌بینید و متوجه می‌شوید که او از چه صفحاتی بازدید کرده، ابتدا به کدام صفحه رفته، سپس چه کاری انجام داده است. در حقیقت، کلیک‌استریم نتیجه کلیک‌های پی‌درپی کاربر را نشان می‌دهد یا به بیان ساده‌تر مسیر حرکت او را در اینترنت ردیابی می‌کند.

او روش بعدی را رویکرد تحلیل رفتار سه مرحله‌ای در جوامع آن‌لاین دانست که متیو رُو، آن را ارائه کرده است و افزود: این روش شامل سه مرحله می‌شود؛ مدل‌سازی رفتاری، استخراج نقش و استدلال نقش.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: در مرحله اول بر اساس شاخص‌هایی چون پراکندگی، شهرت، درگیری و چیزهایی از این دست، رفتار تک‌تک کاربران را مدل‌سازی می‌کنیم و در مرحله دوم با توجه به الگوهای مشابه موجود، نقش‌های مختلف را استخراج می‌کنیم. در نهایت در مرحله استدلال نقش، می‌توانیم تحلیل کنیم که چگونه کاربران رفتارشان را در طول زمان تغییر می‌دهند. این روش به ما کمک می‌کند تا ماهیت جوامع آن‌لاین را مشخص کنیم.

گزارش نشست‌های نظام سیاسی اسلام در بهمن ماه

پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، دو نشست نظام سیاسی اسلام را در روزهای هفتم و چهاردهم بهمن ماه ۱۳۹۳ برگزار کرد.

نشست بیست‌وششم با این بحث آغاز شد که در جلسه قبل این پرسش طرح شده بود که چگونه ممکن است از سویی مفهوم ملیت را جدید بدانیم و از سوی دیگر ریشه آن را در کتاب و سنت تلقی کنیم. در توضیح آن بیان شد که تعارضی میان این دو مطلب نیست و درک جدیدی که از لفظ ملت وجود دارد، در قرآن کریم و در معنای قرآنی آن هم قابل ردیابی است. ناسیونالیسم عبارت است از درخواست قانون‌مندی و حکومت مبتنی بر قانون. امر عرفی الزاماً در تعارض با دین نیست. پیامبر خدا (ص) مدنیت دینی را تاسیس کرد و عرف هم از همین مدینه‌النبی شروع شد. اگر شکل‌گیری ملیت را صرفاً با اجتماع گروه‌های انسانی بدانیم؛ آن وقت نخواهیم توانست زندگی بین‌المللی را تجربه کنیم و فقط سیاست خارجی خواهیم داشت؛ ولی اگر ملیت را حاکمیت قانون و قانونی شدن حکومت‌ها بدانیم؛ هم قانون بین‌المللی و هم فضای بین‌الملل شکل می‌گیرد. به‌هرحال، ماهیت ملی‌گرایی که در عالم اسلام و نیز در غرب وجود دارد، عبارت از صرف تجمع گروه‌های انسانی نیست و نشأت گرفته از طلب حکومت

قانونی است. این قانون هم صرف نوشته‌های روی کاغذ نیست که بشود به راحتی پاک کرد، بلکه حقیقتی در متن زندگی است که با خواست الهی ایجاد می‌شود. اگر قانون را یک‌سری دستور العمل بدانیم که حکومت‌ها مخیر به اجرای آن هستند و یا اینکه عبارت از فرمان‌های خود حکومت‌ها تلقی کنیم که برای اجرا ابلاغ می‌شوند؛ جزء امور اعتباری خواهد بود ولی حرمت و اهمیت قانون در جامعه، یک امر وجودی است و نه اعتباری، بنابراین به هر اندازه‌ای که این وجود عینی تحقق پیدا کند، می‌توان از پیدایش حس ملی و ملیت صحبت کرد. جایگاه قانون در نظام ولایت فقیه هم، نه قبل از حکومت است و نه بعد از حکومت بلکه با حاکمیت ولی فقیه تعیین پیدا می‌کند. قدرت یافتن قانون در جامعه نیز به نوبه خود به شکل‌گیری نظام ولایت فقیه منجر می‌شود، بنابراین می‌توان از ولایت مطلقه فقیه بحث کرد.

در نشست بیست‌وهفتم بیان شد که با توجه به تعریفی که یکی از اساتید درباره ملیت ارائه کرده بود، این پرسش مطرح شد که میان مفهوم ملیت در اندیشه اسلامی با مفهوم غربی آن چه تمایزی وجود دارد. در این باره گفته شد که مهم‌تر از بررسی وجوه تمایز، تبیین ملیت در اندیشه اسلامی است. اصولاً در ساحت حیات سیاسی، مباحث با حکمت عملی شروع می‌شود و بعد وارد حکمت نظری می‌شود. فارابی این‌گونه

عمل کرد؛ بر خلاف ابن‌سینا که حکمت عملی را نحیف‌تر کرد. ملیت از مباحث مربوط به حکمت عملی است. غربی‌ها هم وقتی خواستند لفظ ملت را ترجمه کنند لفظ ناسیون را در مقابل آن قرار دادند. رنسانس اروپایی هم به دنبال تحولاتی که در جهان اسلام مثل حمله مغول‌ها و فروپاشی خلافت عباسی رخ داد، محقق شد. اروپاییان به دنبال این حادثه بزرگ بود که توانستند سیاست را از سلطه پاپ و کلیسا آزاد کنند. البته آن‌ها با این عمل، دین را هم به حاشیه راندند، اما فروپاشی خلافت عباسی در جهان اسلام به معنی دینی‌تر شدن جامعه و سیاست تلقی شد.

مفهوم قرارداد اجتماعی را هم مشخصاً در نهضت‌های اهل فتوت و به‌ویژه سرداران می‌توان مشاهده کرد که نه صرفاً به صورت یک مفهوم ذهنی، بلکه به گونه یک واقعیت تاریخی عرضه شد و مبنای سیاست جدید پس از خلافت شد. شکل‌گیری ملیت‌ها در عالم اسلام هم، پیامد این قراردادی شدن سیاست بود. تشکیل دولت صفوی به عنوان اولین حکومت ملی ایرانی را هم، می‌توان ادامه دولت سرداری و بر پایه حرکت قراردادی قزلباشان تعبیر کرد.

در خاتمه این نشست تأکید شد که مباحث کاربردی‌تر نظام سیاسی اسلام موضوع قرار گیرد؛ از این رو، مبحث منابع مالی حکومت اسلامی به عنوان مبحث جلسه آینده انتخاب شد.

کارکنان و دانشجویان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی از موزه جواهرات بازدید کردند

دانشجویان و کارکنان پژوهشگاه با هماهنگی و برنامه‌ریزی معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه، روز دوشنبه ۱۳ بهمن ۱۳۹۳، از موزه جواهرات بازدید کردند.

در این بازدید، دانشجویان و همکاران با گنجینه بی‌مانند خزانه جواهرات ملی که مجموعه‌ای از گرانبهاترین جواهرات جهان است و طی قرون متمادی بدین صورت گرد هم آمده، آشنا شدند.

در این موزه، جواهراتی به نمایش درآمده که هر قطعه از آن‌ها، گویای بخشی از تاریخ پر فراز و نشیب ملت بزرگ ایران و مبین ذوق و خلاقیت‌های هنری مردم این مرز و بوم و بیانگر خاطرات تلخ و شیرین شکست‌ها و پیروزی‌هاست.

پیشینه جواهرات ملی ایران به دوره صفویه بازمی‌گردد که پایه گنجینه دولت یعنی مجموعه‌های جدا از اموال شخصی پادشاهان گذشته است.

گنجینه بی‌مانند «خزانه جواهرات» در سال ۱۳۳۴ ساخته شد و با تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹، جواهرات به این بانک سپرده شد و اکنون نیز در سیانت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

ایوب نازی

کتابخانه مرکزی، بخش کتاب‌های چاپ سنگی و کمیاب

و دین‌شناس بزرگ است. با توجه به اینکه او، هم دارای تالیفاتی در حوزه اوستا و دین ایرانیان است و هم یکی از کتاب‌های تالیف‌شده درباره وی در رابطه با تاثیرگذاری او در تاریخ دین ایرانیان است، باید تحقیقات بیشتری در رابطه با آثار و دیدگاه‌های کلوکر به اجرا درآید.

اولین چاپ موجود از اوستا با نام «زند اوستا» را انکتیل دوپرون فرانسوی در سال ۱۷۷۱ میلادی به زبان فرانسه چاپ کرد که یوهان فردریش کلوکر این کتاب را در سال ۱۷۷۶-۷۷ یعنی ۶ سال پس از اولین چاپ موجود از اوستا در جهان، در سه جلد به زبان آلمانی ترجمه و منتشر کرد. ناگفته نماند که کلوکر نیز به تبعیت از دوپرون از کلمه «زند» در عنوان کتاب‌هایش استفاده کرده است. این ترجمه و آثار دیگر کلوکر که در ادامه معرفی می‌شوند، ظاهراً تاثیر بسزایی در ماندگاری آوازه وی داشت و همچنین زمینه‌ساز تحقیقات آتی در رابطه با اوستا در آلمان است.

اثر دیگر کلوکر در سال‌های ۱۷۸۳-۱۷۸۱ با نام «یادداشت‌هایی بر زند اوستا» در دو مجلد چاپ شده است که اغلب آن گزارش نویسندگان و مورخان یونانی- رومی در رابطه اعتقادات ایرانیان باستان است.

همچنین، اثر دیگر آن مولف در حوزه زرتشت و اوستا کتاب «زند اوستای کوچک» است که در سال ۱۷۸۹ میلادی چاپ شده است که به نظر می‌رسد تا زمان تهیه این گزارش- آخرین کار این دین‌شناس در حوزه اوستاست. با وجود پژوهش‌هایی که در دوره معاصر درباره کلوکر انجام شده است و برخی از آثار وی در حوزه اوستا در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ در خارج از ایران به صورت چاپ افست توسط انتشاراتی مانند اولان پرس، کیسینجر پابلیکیشن، نابوو پرس و... تجدید چاپ شده‌اند، متأسفانه در رابطه با آثار او در زبان انگلیسی نیز اطلاعات بسیار اندکی موجود بود و در زبان فارسی نیز با وجود جست‌وجوهای فراوان و مشورت با متخصصان این حوزه، نوشته‌ای یافت نشد. با توجه به موارد فوق، این افتخار وجود دارد که اعلام شود، نسخه‌های اصیل و نفیس آثار این نویسنده به شرح زیر در کتابخانه مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی موجود است:

۱. Anhang zum Zend-Avesta در دو جلد (۱۷۸۱-۱۷۸۳)

۲. Zend-Avesta im Kleinen در یک جلد ۱۷۸۹

۳. Zend-Avesta در یک جلد ۱۷۷۶-۱۷۷۷ (در اصل این اثر سه جلدی، ترجمه زند اوستای انکتیل دوپرون به زبان آلمانی است).

امید است از سوی متخصصان امر کارهای پژوهشی مناسبی در خور وی و آثارش در داخل ایران انجام گیرد. از جمله کارهای پیشنهادی که برخی از متخصصان که با آن‌ها مشورت شد، نیز بر آن اذعان داشتند، می‌توان به این موارد اشاره کرد: ایجاد مدخلی در رابطه با وی در ایرانیکا، تعریف طرح‌های پژوهشی روی آثار وی در پژوهشگاه و همچنین برگزاری میزگرد و نشست و رسانه‌ای کردن این مهم.

یوهان فردریش کلوکر الهی‌دان آلمانی به سال ۱۷۴۹ در شهر Osterad am Harz واقع در جنوب غربی رشته کوه‌های Harz، دیده به جهان گشود. وی از سال ۱۷۷۱ وارد دانشگاه گوتینگن شد و به تحصیل فلسفه و الهیات پرداخت. او از لحاظ مذهبی پیرو مذهب پروتستان بود. بنابر اطلاعات موجود، کلوکر دیدگاه‌های جدیدی به دین مسیحیت داشته است. برای نمونه وی در سال‌های ۱۷۸۷ تا ۱۷۹۴ کتاب «تحقیق و توصیفی جدید از شواهد اصیل درباره منشأ الهی و وحیانی مسیحیت» را در سه جلد منتشر کرد. به‌طور کلی، کلوکر نویسنده پرکاری بوده است چنان‌که با جست‌وجو در منابع کتابخانه‌های مختلف، ۲۲ عنوان اثر از وی در موضوع‌های دینی یافت شد. برخی از موضوع‌های که کلوکر درباره آن اثری دارد عبارت‌اند از مسیحیت و به‌ویژه پروتستان، زرتشت و دین ایرانیان باستان، جهان باستان، تاریخ و ادیان هندوستان و بنگال، دین برهمن، افلاطون و آثار و عقاید ایشان، کابالا و تصوف یهودی، حضرت سلیمان است. کلوکر در سال ۱۸۲۷ در شهر کیل (Kiel) دیده از جهان فرو بست.

وی به‌عنوان نخستین آلمانی که در حوزه دین زرتشت دارای تالیفاتی چاپ شده است، می‌تواند از جایگاه ویژه‌ای برخوردار باشد. ضمن مشاوره با برخی از اساتید، مشخص شد که با وجود تالیفات یوهان فردریش کلوکر در حوزه اوستا، نامبرده از شخصیت‌های ناشناخته در حوزه دین زرتشت در ایران است که این امر می‌تواند زمینه‌ساز شروع پژوهش‌هایی اصیل روی آثار کلوکر و فتح بایی جدید در حوزه مطالعات زرتشت و دین زرتشتی باشد. با وجود ناشناس ماندن کلوکر در ایران، آثار نامبرده در حوزه اوستا در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۱ به‌صورت افست بازنشر شده است. همچنین آثاری نیز در رابطه با آثار، مکاتبات، تفکرات و تاثیرات این الهی‌دان بزرگ منتشر شده است، برای نمونه می‌توان به مواردی از آن اشاره کرد:

وارنر شوتز در سال ۱۹۲۷ میلادی کتابی با نام «Die Bedeutung Johann Friedrich Kleukers für die persische Religionsgeschichte» (اهمیت یوهان فردریش کلوکر برای تاریخ دین پارس) را تالیف و چاپ کرد. همچنین «وارنر شوتز» اثر دیگری نیز با نام «Johann Friedrich Kleuker: Seine Stellung in der Religionsgeschichte d. ausgehenden ۱۸. Jh.» (جایگاه یوهان فردریش کلوکر در تاریخ ادیان، در پایان قرن ۱۸) در سال ۱۹۲۷ منتشر کرد. از جمله آثار موجود دیگر در رابطه با یوهان فردریش کلوکر می‌توان به کتابی در رابطه با اسناد و اعتقادات کلوکر که توسط «کارل ا.اچ. کلوکر» در سال ۱۹۱۳ منتشر شده، اشاره کرد.

همچنین «فرانک آسکف» نیز در سال ۱۹۹۱ کتابی در رابطه با افکار و طریقه مذهبی کلوکر توسط انتشارات Peter Lang International Academic Publishers منتشر کرده است.

تمام موارد برشمرده در سطور قبل نشان‌دهنده جایگاه ویژه این الهی‌دان

نشست بررسی و نقد کتاب تفاسیر شیعی و تحولات تاریخی ایران برگزار شد

طبقه‌بندی شده‌تر ارائه شود. همچنین، داشتن یک مقایسه آماری بین تفاسیر فقه‌گرا، حکمت‌گرا و اخباری در کتاب می‌تواند مفید باشد. به نظر من شایسته‌تر بود که پیشینه پژوهش بسیار کوتاهی که برای این کتاب آورده شده است، کامل‌تر و مفصل‌تر باشد و همچنین، وجود یک نتیجه‌گیری در پایان کتاب، لازم به نظر می‌رسد.

دکتر ایازی، منتقد بعدی، در ادامه بررسی کتاب تفاسیر شیعی و تحولات تاریخی ایران، از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به‌خاطر برپایی نشست‌های نقد کتاب سپاس‌گزاری کرد و گفت: این کتاب بر خلاف بسیاری از کتاب‌های تفسیر پژوهی، نگاهی فضاشناسانه و جدید ارائه کرده است.

وی افزود: ساده‌نویسی کتاب یکی از محاسن کتاب به‌شمار می‌رود و استفاده از آن را مطلوب می‌کند. دغدغه مولف نیز در نشان دادن اثرپذیری مفسر از اساتید و شرایط زندگی و تحصیل، مفید و موثر است و همچنین، جای خالی ارتباطات و چگونگی تبدیل جریان‌های تفسیری شریعت‌مدار (فقهی) به جریان تفسیری کلامی و فلسفی و در آخر به جریان اخباری‌گری، دیده می‌شود و می‌توان روی ارتباط جریان‌ها بیشتر کار کرد. همچنین، برخی نکات جزئی غیر فنی در کتاب وجود دارد که می‌شود آن‌ها را اصلاح کرد.

نتیجه انتخابات شورای صنفی اعضای هیئت علمی اعلام شد

جلسه انتخابات شورای صنفی اعضای هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در تاریخ ۲۰ بهمن ۱۳۹۳، از ساعت ۱۰ تا ۱۲ با حضور کمیته اجرایی دکتر باقری، دکتر معتمدی و الهام بهنام‌زاده و هیئت نظارت، دکتر حبیب‌زاده، دکتر قبادی، دکتر شفیع، دکتر پارساپور و دکتر علم‌الهدی برگزار شد. پس از پایان رأی‌گیری از مجموع ۷۸ رأی مأخوذه نتایج به صورت ذیل اعلام شد:

اعضاء اصلی شورای صنفی هیئت علمی به شرح ذیل است:

۱- دکتر شعبانلو: ۴۴ رأی

۲- دکتر میری: ۴۱ رأی

۳- دکتر ایشانی: ۴۱ رأی

۴- دکتر دلیر: ۳۷ رأی

۵- دکتر سپنجی: ۳۶ رأی

همچنین اعضاء علی‌البدل شورای صنفی عبارت اند از:

۱- دکتر بهشتیان: ۳۲ رأی

۲- دکتر منجمی: ۳۱ رأی

علاوه بر این، انتخابات بازرسان شورای صنفی برگزار شد که نتیجه آراء به شرح ذیل است:

۱- دکتر رضایی (بازرس اصلی): ۵۸ رأی

۲- دکتر جهانگرد (بازرس علی‌البدل): ۳۲ رأی

کمیته اجرایی شورای صنفی اعضای هیئت علمی

پژوهشکده حکمت معاصر، نشست بررسی و نقد کتاب تفاسیر شیعی و تحولات تاریخی ایران (سده‌های دهم و یازدهم هجری) را، روز دوشنبه ۶ بهمن ۱۳۹۳، با حضور دکتر لسانی، دکتر جان‌احمدی، دکتر ایازی و دکتر پارسا، مولف کتاب و شماری از علاقه‌مندان، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار کرد. دکتر فروغ پارسا، مولف کتاب، در ابتدا به معرفی کتاب پرداخت و آن را بخشی از برنامه تحقیقاتی طولانی مدت خود دانست و تأکید کرد: تلاش داشتیم تأثیرپذیری مفسران شیعی از تحولات فرهنگی و سیاسی سده دهم و یازدهم را نشان دهیم. وی سده دهم و پیدایش صفویان را برای تاریخ تشیع بسیار با اهمیت دانست و گفت: برای نخستین بار در این دوره است که شیعه به‌عنوان دین رسمی در یک امپراتوری قدرتمند اعلام می‌شود. کتاب در سه بخش به تفصیل، تحولات سیاسی و فرهنگی و نیز تفاسیر شیعی را بررسی کرده است. بخش نخست، دوره پیدایی و شکل‌گیری صفویان است که در این دوره، شاه اسماعیل با اتکا به قدرت نظامی قزلباش‌ها، پایه‌های حکومت خویش را تحکیم بخشید و مهاجرت عالمان شیعی از سرزمین‌های دیگر به ایران، موجب ترویج و تبلیغ آموزه‌های شیعی شد. محقق کرکی از عالمان جبل عامل از جمله مهاجرانی بود که به پیدایی مکتب فقه‌های جبل عامل کمک کرد. همچنین، تفاسیر این دوره، تحت تأثیر این مکتب، بیشتر گرایش فقهی دارند.

بخش دوم، دوره رشد و شکوفایی حکومت صفویان است که شاه عباس روابط سیاسی و اقتصادی را با کشورهای دیگر همچون کشورهای اروپایی گسترش می‌دهد و دخالت فقیهان در امور سیاسی و مناسبات با اروپاییان را برنمی‌تابد. در این دوره، حلقه علمای حکمت‌گرا همچون میرداماد و ملاصدرا شکل می‌گیرد و تفاسیر برجای‌مانده از این دوره، حاکی از تلاش این عالمان برای ایجاد پیوند و رابطه‌ای بین قرآن و فلسفه است.

بخش سوم، دوره ثبات و آرامش صفویان است که آثار علمی فراوانی از این دوره بر جای مانده است. در این دوره با حضور افرادی همچون میرزا محمد امین استرآبادی، دیدگاه اخباری‌گری اوج می‌گیرد و تفاسیر با این رویکرد نوشته می‌شود؛ اما میزان اخباری‌گری در میان تفاسیر این عصر متفاوت است. برای نمونه در تفسیر صافی، علاوه بر احادیث معصومین (ع)، دیدگاه‌های عرفانی و فلسفی نیز دیده می‌شود، اما در تفسیر برهان، فقط از روایت استفاده شده است. در ادامه این نشست، دکتر جان‌احمدی در بررسی و نقد کتاب بیان داشت: این کتاب می‌تواند به‌عنوان مرجع مناسبی برای استفاده دانشجویان معرفی شود.

وی افزود: قلم خوب و روان کتاب، اطاله‌آور نیست و خواننده را به ادامه مطالعه کتاب تشویق می‌کند. همچنین، کتاب از زیاده‌گویی‌ها به دور است و حتی در برخی از موارد می‌توانسته مطالب بیشتری در زیرمجموعه برخی عناوین داشته باشد و مناسب بود که در عنوان کتاب از دوره صفویه نیز نام برده می‌شد.

اطلاعات تاریخی کتاب در برخی موارد دقیق نیست، البته چون مولف کتاب مورخ نیست، نمی‌توان آن را از اشکالات اساسی کتاب دانست، اما می‌توان در چاپ‌های بعدی آن‌ها را تصحیح کرد. ویژگی‌های این سه دوره می‌توانست مفصل‌تر و

سر دبیر: دکتر محسن علوی پور

هیئت تحریریه: افسر الملوک ملکی، شاهین آریامنش، فرزاد حسینی، اعظم صادقیان و سمانه خودچپانی

طراح و صفحه‌آرا: شهره خوری

www.ihs.ac.ir * ravabet1@ihs.ac.ir